

УДК 378.0011.3

КОМПЕТЕНТІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Г. Г. Цвєткова

На основі компетентнісного підходу окреслено основні характеристики професійної компетентності магістра педагогічної освіти; схарактеризовано загальні та спеціальні компетентності майбутнього викладача вищої школи. Професійна підготовка магістрів педагогічної освіти з позиції компетентнісного підходу розглянута як формування здатності майбутнього фахівця здійснювати професійну педагогічну діяльність на основі набутих базових професійних компетенцій при постійному прагненні до професійного саморозвитку, самовдосконалення та збагачення творчого особистісного потенціалу.

Ключові слова: компетентнісний підхід, професійна компетентність, магістр педагогічної освіти, загальні та спеціальні компетентності, майбутній викладач вищої школи.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Освітні інноваційні процеси, що відбуваються в сучасній вищій школі, суттєво впливають на зміст навчання і викладання. Потреба сьогодення – оновлення підготовки майбутніх викладачів вищої школи; впровадження новітніх моделей та технологій в практику вищого навчального закладу; зміна освітніх домінант, що вимагає суттєвого перегляду концепції підготовки, стратегічних завдань та очікуваних результатів.

Актуальність та доцільність статті обумовлені необхідністю модернізації процесу професійної підготовки магістрів педагогічної освіти для забезпечення цілісного оновлення і приведення його у відповідність до тих змін, які відбуваються в соціальному, політичному, економічному, культурному просторі України, урахуваючи загальносвітові тенденції, а також упровадженням стратегії випереджувального розвитку особистості. Нове розуміння ролі викладача ВНЗ (професіонал, який орієнтується в наукових досягненнях, в інноваціях психолого-педагогічної науки, володіє різними технологіями навчання, виховання, розвитку дітей та дорослих, здатний до саморозвитку, самовдосконалення, самомоделювання та самопроектування в різних сферах життєдіяльності) зумовлює потреби

конкретизувати компетентнісну характеристику майбутнього фахівця вищої школи.

Вивчення практики роботи викладачів вищої школи, їх професійної підготовки у вищих навчальних закладах дають можливість зазначити, що існує розрив між традиційним розумінням функції вищого педагогічного закладу і сучасним уявленням про підготовку, професіоналізм, професійну компетентність, професійне «акме», розвиток акмеологічних якостей майбутнього педагога.

Сьогодні в вищій освіті України простежуються нові тенденції: організаційно змінюються зміст, форми роботи ВНЗ; відбувається інтенсивний пошук нових, нетрадиційних підходів у роботі зі студентською молоддю; ми є свідками становлення нової української школи і вища школа не може на це не реагувати.

Такий процес перетворень та реорганізації вимагає підвищення рівня професіоналізму майбутніх викладачів ВНЗ, актуалізує важливість модернізації підготовки фахівців системи початкової освіти у вищій школі, яка має виховувати інноваційну особистість, громадянина України і світу з планетарним мисленням, спроможну до постійного ціннісного професійного зростання, спілкування з іншими культурами, духовного перетворення дійсності, розуміння і прийняття особистості, ставлення до дитинства як унікального періоду життя людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Теоріям розвитку особистості педагога в умовах неперервної педагогічної освіти, інноваційним підходам і принципам освіти дорослих присвячено праці Н. Волкової, С. Гончаренка, О. Дубасенюк, А. Кузьмінського, Л. Лук'янової, Н. Ничкало, О. Савченко, С. Сисоєвої, О. Сухомлинської, Г. Троцько та ін.

У багатьох наукових розвідках належну увагу приділено проблемам професіоналізму та професійної підготовки педагога (Л. Барановська, О. Глузман, В. Гриньова, Н. Гузій, О. Дубасенюк, І. Зязюн, І. Ісаєв, Н. Кузьміна, О. Отич, І. Підласий, С. Сисоєва, В. Сластьонін, М. Солдатенко, В. Стрельников, Л. Хомич).

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Не зважаючи на значний теоретичний і практичний матеріал з досліджуваної проблеми, вдосконалення, гармонізація професійної підготовки майбутніх викладачів вищої школи, очікувані результати такої підготовки відповідно до потреб сьогодення на ґрунті постнекласичної методології розкрито недостатньо.

Більш того, можна виокремити протиріччя між посиленням уваги сучасної освіти до визначення якісної професійної характеристики майбутніх викладачів (духовної цілісності, досягнення вершин професіоналізму, самотрансценденція) та недостатньою її розробленістю.

Мета статті – на основі компетентнісного підходу уточнити сутність поняття «професійна підготовка магістра педагогічної освіти»; схарактеризувати загальні та спеціальні компетентності майбутнього викладача вищої школи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Фундаментальною підвалиною навчально-виховного процесу сучасного ВНЗ є компетентнісний підхід. Саме з позицій компетентнісного підходу можна надати багатогранну характеристику професійної компетентності майбутнього викладача ВНЗ.

Компетентнісно зорієнтована педагогічна освіта – об'єктивне явище, зумовлене соціально-економічними, політико-освітніми та педагогічними передумовами. Можна стверджувати, що компетентнісний підхід – реакція освіти на нові соціально-економічні умови та ринкову економіку. Ринок висуває до сучасного викладача вищої школи цілий набір нових вимог, що мають універсальний характер. Ці вимоги отримали назву «базові навички» (В. Байденко); надпрофесійні базисні кваліфікації (А. Новиков); ключові компетентності (Е. Зеєр). Існує розбіжність у розумінні ключових компетентностей. Так, В. Байденко, Е. Зеєр, Б. Оскарсон, А. Шелтон під ключовими компетенціями розуміють якості особистості, важливі для здійснення діяльності в професії. Інші ж дослідники говорять про «знання» та «вміння», що необхідні в певній професійній діяльності. І. Бех, концептуально оформлюючи термін «компетентність», підкреслює, що останній можна розглядати як досвідченість суб'єкта в певній життєвій сфері. Саме на досвідченості, а не на обізнаності, поінформованості учений робить наголос.

Головне в розумінні компетентнісного підходу, що «компетентнісна модель звільняє від диктату об'єкта праці (предмета), але не ігнорує його, ставлячи на перше місце міждисциплінарні інтегровані вимоги до результату освітнього процесу» [2, с. 27].

Б. Ельконін уважав, що «компетентність – міра включеності людини в діяльність» [14, с. 23]. С. Шишов розглядає це поняття як «загальну здатність, засновану на знаннях, цінностях, схильностях, що дає змогу встановлювати зв'язок між знаннями та ситуацією, знайти процедуру (знання та дії), що підходить до проблеми» [13, с. 19]. І. Бех розкриває «компетентність» як «єдність, де науково орієнтована основа дії визначає

логіку її виконання. Компетентність цього рівня як відповідне вміння спонукається мотивом, що ґрунтується на прагненні самоствердження, переживанні почуття гідності, та широкими соціальними мотивами» [2, с. 27].

Щодо професійної компетентності, то тут маємо справу з палітрою різноманітних поглядів. Перший базується на розумінні, що «професійна компетентність – інтегративне поняття, що включає три складових – мобільність знань, варіативність і критичність мислення» [12, с. 8]. Другий складається з розгляду трьох компонентів: соціальної компетентності (здатності до групової діяльності та співробітництво з іншими працівниками, готовність до прийняття, відповідальність за результати своєї праці, володіння прийомами професійного навчання); спеціальна компетентність (підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, уміння цінувати результати своєї праці, здатність самостійно отримувати нові знання та вміння зі спеціальності); індивідуальна компетентність (готовність до постійного підвищення кваліфікації та реалізації себе у професійній діяльності, здатність до професійної рефлексії, подолання професійних криз і професійних деформацій) [5, с. 47].

Оригінальний погляд на педагогічну компетентність висловлює І. Зязюн. Становлення педагогічної компетентності вчений пов'язує з особливим навчальним процесом, у «якому має місце не трансляція знань педагогом, а спільне зі студентом дослідження педагогічних систем, не лише вирішення поставлених задач, але й самостійну їх постановку; акцент не стільки на знання, скільки на спосіб його одержання; не просте відтворення, а класифікація і згоргання інформації у зручній для себе базі даних; не виклад поглядів інших, а вміння знайти власну позицію; не сліпе виконання навчальних вказівок, а визначення власної освітньої траєкторії; розуміння знання не як вічної істини, а як моделі, що має обмежене використання; самопідготовка не до стабільного професійного життя, а до непередбачуваних ситуацій, до зміни ролей, до розвитку власної індивідуальності» [4]. Компетентність, на думку І. Зязюна, – це власний педагогічний досвід, набутий при підтримці майстра. Якщо теоретичне знання єдине для всіх студентів, то компетентність – ексклюзивна, своєрідна, тобто несе в собі образ, власний начерк спеціаліста. Для традиційного учіння головне – чого і як навчають. Для компетентнісного – хто навчає, який майстер?! І викладач педагогічного ВНЗ у цьому випадку сам повинен бути носієм авторської педагогічної школи [4].

Компетентнісний підхід дозволяє змістити акценти з процесу простого накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину саморозвитку, самовдосконалення і викладача, і студента.

Викладач вищих навчальних закладів перестає грати роль тільки «ретранслятора знань», перетворюючись на організатора освітньої діяльності (В. Химинець) [10] та процесу самовдосконалення студента, тим самим удосконалюючись особистісно. Тобто процес учіння, виховання студента перетворюється на процес самоосвіти та самовиховання, що веде до вміння розв'язувати творчі завдання, проблеми, які виникають у всіх сферах діяльності, професійних та особистих відносинах. У цьому контексті зміст освіти «передбачає цілісний досвід розв'язання життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, компетенцій» [6].

Академік І. Бех уважає, що «навчальні здобутки треба трансформувати в ті чи інші життєві компетентності... Їх якість багато в чому залежить від концептуального оформлення терміну «компетентність» як досвідченості суб'єкта в певній життєвій сфері» [2, с. 26]. Розвиток професійної компетентності відбувається за умови усвідомлення викладачем свого професійно-педагогічного досвіду [8], який перетворює «об'єктивні знання» в особистісно значущі знання. «Відрефлексований досвід народжує нові знання, через корекційну діяльність педагог відбудовує стратегію свого саморозвитку, повертаючись знову до творчого пошуку, набуваючи нового рівня свого професійного самовдосконалення. Відтак, учитель може досягти педагогічної компетентності у змінних умовах сучасності» [8, с. 10–16].

Компетентність майбутнього викладача вищої школи розглядаємо як компетентність, яка за своїм змістом і структурою відрізняється від компетентності, наприклад, студента-бакалавра. Означена компетентність спонукається мотивом, що ґрунтується на потребі самовдосконалення, самоствердження, самоактуалізації. Якщо у випадку зі студентами йдеться про базові компетентності, то у майбутнього викладача на перший план виходять здатність до постійного особистісного та професійного збагачення. Отже, з позицій компетентнісного підходу мета підготовки майбутнього викладача – озброїти майбутнього фахівця методами практичного перетворення дійсності. Для майбутнього викладача вищої школи вирішальною стає компетенція у сфері самовизначення й самореалізації, саморозвитку та самоосвіти, що виявляється в потребі навчатися впродовж усього життя. Ураховуючи ключові позиції, виділені під час попереднього аналізу, зазначимо, що професійна підготовка

магістрів педагогічної освіти з позицій компетентнісного підходу розглянута як формування здатності, готовності, спроможності майбутнього фахівця здійснювати професійну педагогічну діяльність на основі набутих базових професійних компетенцій при постійному прагненні до професійного саморозвитку, самовдосконалення та збагачення творчого особистісного потенціалу.

Основними показниками професійної компетентності викладача вищої школи стають навченість, професійна підготовленість, професійний досвід на фундаментальному підґрунті формування мотивів саморозвитку. На основі аналізу літератури (Н. Кузьміна, А. Реан) виділяємо основні структурні елементи професійної компетентності магістра педагогічної освіти:

Загальні (ключові) компетентності (соціокультурна, інформаційна, комунікаційна, здоров'язбережувальна, акмеологічна компетентність).

Спеціальні компетентності (психолого-педагогічна, фундаментальна, методична компетентність).

У зв'язку з цим надаємо компетентнісну характеристику магістра педагогічної освіти *нової формації*.

Загальні (ключові) компетентності.

Соціокультурна компетентність. *Здатність* майбутнього викладача до особистісної і професійної самоактуалізації, успішного задоволення індивідуальних і соціальних потреб; *готовність* діяти та виконувати суспільно значущі завдання та сприяти особистісному саморозвитку студентів у конкретних культурно-історичних умовах; *здатність* з повагою та дбайливо ставитись до історичної спадщини і культурних традицій, толерантно сприймати соціальні і культурні відмінності у суспільстві; *готовність* працювати у міжнародному середовищі, виявляючи толерантне ставлення до інших культур; *здатність* до позиціонування особистісної і соціальної значущості своєї професії, володіння цілісним уявленням про освіту як особливу сферу соціокультурної практики; *здатність* ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією соціально-професійної діяльності; *готовність* до встановлення співвідношення ролі культури, науки в розвитку цивілізації і пов'язаних з цим сучасних соціальних і етичних проблем, цінності наукової раціональності та її історичних типів, знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції.

Інформаційна компетентність. *Здатність* викладача до пошуку, обробки й використання інформації, інтерпретації й використання інформації для адресата; *здатність* в умовах розвитку науки та змінюваної

соціальної практики до перегляду власних позицій, вибору нових форм та методів роботи; володіти організаційно-діяльними вміннями, необхідними для самоаналізу, розвитку своїх творчих здібностей і підвищення кваліфікації у галузі початкової та вищої освіти; *готовність* до самостійного розв'язання навчальних проблем засобами ІКТ нового покоління у професійно-педагогічній діяльності в умовах сучасної інноваційної політики: розробка функціональної структури *комп'ютерного середовища* для підтримки навчального процесу, використання програмного забезпечення, мультимедійних технологій, Інтернету тощо на базі поєднання інформатичної підготовки магістрантів з сучасними педагогічними технологіями та психолого-педагогічними особливостями роботи зі студентами; *готовність* використовувати ІКТ для вироблення в студентів навичок критичного мислення, надавати підтримку безперервному розумовому процесу, створювати для студентів та колег суспільство знань, засноване на принципах інновації, безперервного навчання, що збагачується засобами ІКТ; *готовність* до ведення документації вищого навчального закладу на електронних носіях; *здатність* вільно орієнтуватися у стрімкому потоці наукової інформації, вести особистий науковий пошук; формулювати педагогічно-наукову задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.

Комунікаційна компетентність. *Здатність* забезпечувати ефективний прямий та зворотній зв'язок, контакт зі студентами та колегами; *здатність* до розробки стратегії, тактики і техніки взаємодії з людьми, організацію їхньої спільної діяльності для досягнення певних суспільно значимих цілей; *здатність* до досконалого володіння різними стилями (офіційно-діловий, науковий, художній) українською мовою як державною та іноземною на необхідному професійному рівні; *здатність* логічно, правильно, аргументовано і чітко будувати усне та письмове мовлення, *володіння* ораторським мистецтвом, навичками публічної презентації результатів роботи, вміннями обирати відповідні форми і методи презентації; *готовність* ведення дискусії і полеміки; *здатність* забезпечувати сприятливий психологічний клімат і атмосферу толерантності, стриманості, тактовності, емпатійності, культури мови, поваги, співпраці в педагогічному колективі задля забезпечення безпечного здоров'язбережувального освітнього простору; *здатність* до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі (усно та письмово) з використанням інформаційно-комунікаційних технологій на досконалому рівні.

Здоров'язбережувальна компетентність. *Готовність* майбутнього викладача до організації безпечного валеологічного простору – особливої комфортної атмосфери, яка спрямована на збереження та зміцнення здоров'я студентів та відкриває в кожній особистості позитивний простір для особистісного зростання в інтелектуальній, духовній, соціальній сферах, *здатність* спрямовувати на досягнення цієї мети зусилля медичної та психологічної служб; *здатність* здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідні психолого-педагогічні, коригувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішності навчальної діяльності; *готовність* до здійснення активних форм і методів, що сприяють формуванню в студентів навичок критичного мислення, ініціативи і творчості в галузі здоров'я; *здатність* презентувати роль фізичного виховання в розвитку людини і підготовці спеціаліста, знати основи фізичного виховання і здорового способу життя, володіти системою практичних умінь і навичок, які забезпечують збереження і зміцнення здоров'я, розвиток і вдосконалення психофізичних здібностей і якостей, набувати досвіду використання фізично-спортивної діяльності для досягнення життєвих і професійних цілей; *готовність* до поглибленої роботи над особистим світорозумінням: знаходження особистісного вищого потенціалу, сенсу власної життєдіяльності, перегляду особистісних поглядів в руслі ноосферизації.

Акмеологічна компетентність. *Здатність* ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією соціально-професійної діяльності, адекватно оцінювати процес і результати своєї діяльності, власні професійні можливості; *готовність* майбутнього викладача до постійної самоактуалізації, мотивації високих досягнень, прагнення високих професійних результатів, життєвих успіхів; *здатність* до формування потреб у знаннях, навичках, розвитку сталих інтересів до різноманітних видів професійної діяльності; *здатність* шляхом самостійного навчання освоїти нові науково-педагогічні теорії, використовуючи здобуті знання; *здатність* до креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати педагогічні проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі початкової освіти; *здатність* застосовувати відповідну методологію для досягнення результатів і обґрунтування висновків; *здатність* до імплементації законодавчих та нормативно-правових актів у галузі початкової та вищої освіти; *здатність* до творчо-критичного мислення з дотриманням норм і правил

інтелектуальної власності; *здатність* до наукового аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; *здатність* приймати управлінські рішення у галузі початкової та вищої освіти; *готовність* до організації дослідно-експериментальної та дослідницької роботи у сфері освіти та представляти її результати передусім у публікаціях; *здатність* до подолання професійних криз і професійної деформації.

Спеціальні компетентності.

Психолого-педагогічна компетентність. Єдність теоретичної і практичної *готовності* викладача до професійної діяльності; *здатність* до ефективного вирішення психолого-педагогічних проблем і типових і нестандартних професійних завдань, які виникають у реальних ситуаціях педагогічної діяльності; *готовність* до реалізації різних підходів до класифікації методів і форм організації навчання у вищій школі; методики організації індивідуальної, фронтальної, групової форми роботи зі студентами; нетрадиційних методів і форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів; вимог до організації сучасної лекції як форми навчання; сучасних підходів до організації семінарсько-практичних занять; *здатність* виявляти та розвивати здібності (предметні, творчі, наукові) у студентської молоді та застосовувати у цьому напрямі адекватні методики; *здатність* до здійснення психолого-педагогічної діагностики; володіння умінням проектування, реалізації, оцінювання і корекції освітнього процесу; *здатність* до аналізу та наукової інтерпретації основних напрямів і завдань виховання у вищому навчальному педагогічному закладі; *здатність* до використання форм, методів та засобів виховної діяльності в ВНЗ; усвідомлення сутності, завдань, змісту роботи інституту кураторів; прав, обов'язків, вимог до сучасного викладача; *готовність* до оволодіння основними видами педагогічної діяльності викладача; *здатність* до усвідомлення змісту понять: «педагогічна культура», «педагогічна майстерність», «педагогічний професіоналізм», «педагогічна компетентність»; *здатність* до визначення критеріїв і показників вихованості студентів; *готовність* розробляти і здійснювати шляхи гуманізації педагогічного процесу у вищій школі; шляхи відродження національної педагогічної освіти та перебудови вищої освіти в контексті Болонського процесу; *здатність* визначати шляхи формування авторитету викладача ВНЗ; усвідомлювати роль студентської академічної групи та студентського самоврядування у вихованні студентів; розроблення виховного заходу у студентській академічній групі.

Фундаментальна компетентність. *Здатність* до інтерпретації поняття «фундаментальний підхід у сучасній педагогічній теорії та

практиці»; основних складових різних підходів до підготовки педагога; етапів формування концепцій підготовки фахівців; обґрунтовувати і мотивувати вибір того чи іншого підходу по підготовці педагога; *готовність* до проектування концептуальних підходів відповідно до вимог суспільства та конкретного навчального закладу; *здатність* використовувати здобуття наукових досліджень щодо пошуку фундаментальних підходів; *здатність* опанувати основні розділи нормативних професійно-орієнтованих дисциплін: природничо-математичного циклу, філологічних дисциплін, технологій початкової освіти та практикумів іноземної мови за науковим спрямуванням, каліграфії, основ культури мовлення; *здатність* до викладання дисциплін природничо-математичного циклу у початковій та вищій школі; до імплементації компетентного підходу у початковій та вищій освіті, орієнтуючись на ключові, предметні та міжпредметні компетентності.

Методична компетентність. *Здатність* до аналізу знань про сферу освіти, сутність, зміст і структуру освітніх процесів, володіти системою знань про історію та сучасні тенденції розвитку педагогічних концепцій і предметних методик; *здатність* імплементувати особливості інноваційних підходів до викладання основних дисциплін початкової ланки освіти, застосовувати у практичній діяльності знання із нових педагогічних технологій, використовувати елементи інноваційних методик під час викладання дисциплін початкової ланки освіти; *здатність* до імплементації психодідактичних умов застосування сучасних технологій навчання (технології ситуаційного, інтерактивного навчання тощо) у початковій та вищій школі; до викладання фахових дисциплін у початковій та вищій школі; до викладання спецкурсів та факультативів у початковій та вищій освіті; до викладання дисциплін мистецької та технологічної галузі у початковій та вищій освіті; до викладання елективних курсів європейського рівня (передусім, щодо освіти для сталого розвитку); *здатність* здійснювати самостійно-пошукову роботу; користуватися сучасними методами навчання, як складовою психолого-педагогічної компетентності викладача вищої школи; ставити навчальні цілі та вибирати методи навчання; використовувати інформаційно-презентативні, самостійно-пошукові, та інші методи навчання; використовувати навчальні технології в системі вищого навчального закладу.

Висновки й перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Основними елементами компетентнісної характеристики магістра педагогічної освіти є: *загальні (ключові) компетентності* (соціокультурна, інформаційна, комунікаційна, здоров'язбережувальна, акмеологічна

компетентність) та спеціальні компетентності (психолого-педагогічна, фундаментальна, методична компетентність).

Отже, з позицій компетентнісного підходу мета професійної підготовки магістра педагогічної освіти – озброїти майбутнього фахівця методами практичного перетворення дійсності. Для майбутнього викладача вищої школи вирішальною стає компетенція у сфері самовизначення й самореалізації, саморозвитку та самоосвіти, що виявляється в потребі навчатися впродовж усього життя. Процес професійної підготовки перетворюється на процес нарощування та якісного зростання інтегративних властивостей фахівця, що є результатом синтезу базової професійно-педагогічної підготовки, практичного професійно-педагогічного досвіду та активної соціально-педагогічної позиції.

Література

1. Байденко В. И. Базовые навыки (ключевые компетенции) как интегрирующий фактор образовательного процесса / В. И. Байденко, Б. Оскарссон // Проф. образование и формирование личности специалиста. – 2002. – № 1. – С. 26–30.
2. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія : вісн. НАПН України. – К. : «Педагогічна преса», 2009. – № 2(63). – С. 26–41.
3. Зеер Э. Ф. Психология профессий / Э. Ф. Зеер. – Екатеринбург : Урал. гос. проф.-пед. ун-т, 1997. – 256 с.
4. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія / І. А. Зязюн. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
5. Ландшеер В. Концепция «минимальной компетентности» / В. Ландшеер // Перспективы. Вопр. образования. – 1988. – № 1. – С. 27–34.
6. Нагач М. В. Підготовка майбутніх учителів у школах професійного розвитку в США : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / М. В. Нагач. – К., 2008. – 21 с.
7. Новиков А. М. Методология образования / А. М. Новиков. – М. : «Эгвес», 2006. – 488 с.
8. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 412 с.
9. Шелтон А. Введение в профессиональную педагогику : учеб. пособие / А. Шелтон. – Екатеринбург : УГППУ, 1996. – 288 с.
10. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [Електронний ресурс] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. – Режим доступу : <http://zakinpo.org.ua/> 2010-01-18-13-14-15\ 233-2010-08-25-07-10-49
11. Цветкова Г. Г. Самовдосконалення викладача вишу: компетентнісний підхід / Ганна Георгіївна Цветкова // Актуальні проблеми вищої освіти : матеріали

- Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21–22 берез.) / за заг. ред. І. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. – К. : НАУ, 2013. – С. 106–107.
12. Чошанов М. А. Гибкая психология проблемно-модульного обучения / М. А. Чошанов. – М. : Нар. образование, 1997. – 152 с.
  13. Шишов С. Е. Мониторинг качества образования: проблемы определения сущности / С. Е. Шишов // Сред. проф. образование. – 2008. – № 9. – С. 18–20.
  14. Эльконин Б. Д. Понятие компетентности с позиций развивающего обучения / Б. Д. Эльконин // Современные подходы к компетентностно ориентированному образованию. – Красноярск, 2002. – С. 22–27.

КОМПЕТЕНТНОСТНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МАГИСТРОВ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

А. Г. Цветкова

На основе компетентностного подхода очерчены основные характеристики профессиональной компетентности магистра педагогического образования; охарактеризованы общие и специальные компетентности будущего преподавателя высшей школы. Профессиональная подготовка магистров педагогического образования с позиций компетентностного подхода рассматривается, как формирование способности будущего специалиста осуществлять профессиональную педагогическую деятельность на основе приобретенных базовых профессиональных компетенций при постоянном стремлении к профессиональному саморазвитию, самосовершенствованию и обогащению творческого личностного потенциала.

Ключевые слова: компетентностный подход, профессиональная компетентность, магистр педагогического образования, общие и специальные компетентности, будущий преподаватель высшей школы.

SKILL CHARACTERISTICS OF TEACHER TRAINING MASTERS

Н. Н. Tsvietkova

The main characteristics of professional competence of a teacher training Master were outlined based on the skills approach; the general and special competences of a future high school teacher were characterized. Vocational training of the teacher training Masters from the viewpoint of skills approach is considered as building the capacity of the future specialist for committing the professional pedagogical activities based on the learned basic vocational competence through constant efforts to self-development, self-improvement and enrichment of creative personal potential.

Key words: Skills approach, vocational competence, teacher training Master, general and special competence, future high school teacher.

Цвєткова Ганна Георгіївна – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (м. Київ, Україна).
E-mail: tsvetkova1271@gmail.com

Tsvietkova Hanna Heorhiivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Assistant Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool Education and Children`s Creativity of National Pedagogy Dragomanov University (Kyiv, Ukraine).
E-mail: tsvetkova1271@gmail.com